

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

31 травня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 1188/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі:

головуючого – Патрюка М.В.,

членів Комісії: Весельської Т.Ф., Заріцької А.О., Луцюка П.С., Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Устименко В.Є., Шиловой Т.С., Щотки С.О.,

розглянувши питання про відкриття дисциплінарної справи стосовно судді Приморського районного суду міста Одеси Шенцевої Ольги Петрівни за зверненням Новака В.С.,

встановила:

У серпні 2014 року на адресу Комісії надійшло звернення Новака В.С. щодо поведінки судді Приморського районного суду міста Одеси Шенцевої О.П.

Заявник зазначає, що 11 червня 2014 року суддею Шенцевою О.П. у справі №2-1832/11 ухвалено незаконне рішення. Сторони у справі не повідомлялися про судові засідання.

23 квітня 2014 року суддею постановлено ухвалу про забезпечення позову, якою стосовно нього вжито заходів забезпечення позову без належних на те законних підстав, заходи забезпечення позову значно перевищують суму заборгованості за кредитним договором, за яким здійснювалося стягнення.

Новак В.С. вважає, що суддя Шенцева О.П. при вирішенні справи № 2-1832/11 допустила істотні порушення норм матеріального і процесуального права та допущені помилкові висновки, що не відповідають дійсним обставинам справи.

З урахуванням викладених обставин заявник просить Комісію притягнути суддю Приморського районного суду м. Одеса Шенцеву О.П. до дисциплінарної відповідальності.

28 березня 2015 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» (далі - Закон), яким Закон України «Про судоустрій і статус суддів» викладено у новій редакції. Відповідно до пункту 8 розділу II цього Закону (Прикінцеві та перехідні положення) заяви та скарги, подані до набрання

чинності цим Законом, а також дисциплінарні провадження щодо суддів, розпочаті до набрання чинності цим Законом, здійснюються відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції, що діяла на момент подачі відповідної заяви (скарги), відкриття відповідного дисциплінарного провадження.

Ураховуючи наведене, дисциплінарне провадження за цією скаргою здійснюється за Законом України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року.

Відповідно до статті 86 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» членом Комісії проведено перевірку викладених у зверненні фактів та обставин.

Розглянувши висновок члена Комісії та зібрані в процесі перевірки матеріали, заслухавши доповідача, Комісія дійшла висновку, що у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді Шенцевої О.П. необхідно відмовити з таких підстав.

Установлено, що до Приморського районного суду м. Одеса надійшла позовна заява АКІБ «УкрСиббанк» до ОСОБА_1, ОСОБА_2, Новака В.С. про стягнення заборгованості за договором про надання споживчого кредиту, яка з 19 травня 2009 року перебувала у провадженні судді Приморського районного суду м. Одеси Терьохіна С.Є., але 12 листопада 2013 року у зв'язку з його звільненням розподілена і передана до розгляду судді Шенцевій О.П.

Ухвалою судді Приморського районного суду м. Одеси Шенцевої О.П. від 13 листопада 2013 року справу прийнято до провадження.

Ухвалою Приморського районного суду м. Одеси від 23 квітня 2014 року було замінено позивача - АКІБ «УкрСиббанк» на ТОВ «Кей-Колект».

Ухвалою Приморського районного суду м. Одеси від 23 квітня 2014 року вжито заходів забезпечення позову шляхом: накладення арешту на все майно, яке належить ОСОБА_1, без виключення; накладення заборони на вчинення ОСОБА_1 дій щодо відчуження належного йому на праві власності рухомого та нерухомого майна; накладення арешту на все майно, яке належить ОСОБА_2 без виключення; накладення заборони на вчинення ОСОБА_2 дій щодо відчуження належного їй на праві власності рухомого та нерухомого майна; накладення арешту на все майно, яке належить Новаку В.С. без виключення; накладення заборони на вчинення Новаком В.С. дій щодо відчуження належного йому на праві власності рухомого та нерухомого майна; накладення арешту та заборони відчуження - автомобіля марки BMW, модель 750 ІL, чорний колір, рік випуску 2005, державний номер НОМЕР_1, шасі НОМЕР_2, який належить ОСОБА_1; накладення арешту та заборони відчуження на квартиру АДРЕСА_1; накладення арешту та заборони відчуження на квартиру АДРЕСА_2; накладення арешту та заборони відчуження на транспортний засіб - автомобіль марки MERCEDES-BENZ, модель CL 500, сірий колір, рік випуску 2003, державний номер НОМЕР_3, шасі НОМЕР_4, який належить - ОСОБА_2.

Ухвалою апеляційного суду Одеської області від 07 жовтня 2014 року ухвалу Приморського районного суду м. Одеси від 23 квітня 2014 року - скасовано в частині задоволення заяви ТОВ «Кей-Колект» про забезпечення позову шляхом накладення арешту на все майно, яке належить ОСОБА_1, без

виключення; шляхом накладення заборони на вчинення ОСОБА_1 дій щодо відчуження належного йому на праві власності рухомого та нерухомого майна; шляхом накладення арешту на все майно, яке належить ОСОБА_2, без виключення; накладення заборони на вчинення ОСОБА_2 дій щодо відчуження належного їй на праві власності рухомого та нерухомого майна; шляхом накладення арешту на все майно, яке належить Новаку В.С., без виключення; та накладення заборони на вчинення Новаком В.С. дій щодо відчуження належного йому на праві власності рухомого та нерухомого майна, та в цій частині відмовлено ТОВ «Кей-Колект» у задоволенні заяви про забезпечення позову.

Апеляційним судом встановлено, що ухвалою суду від 23 квітня 2014 року необґрунтовано задоволено заяву про забезпечення позову шляхом накладення арешту на усе майно, яке належить ОСОБА_1 без виключення; шляхом накладення заборони на вчинення ОСОБА_1 дій щодо відчуження належного йому на праві власності рухомого та нерухомого майна; шляхом накладення арешту на усе майно, яке належить ОСОБА_2, без виключення; накладення заборони на вчинення ОСОБА_2 дій щодо відчуження належного їй на праві власності рухомого та нерухомого майна; шляхом накладення арешту на усе майно, яке належить Новаку В.С., без виключення; накладення заборони на вчинення Новаком В.С. дій щодо відчуження належного йому на праві власності рухомого та нерухомого майна, оскільки суду необхідно було встановити, яке конкретно майно належить ОСОБА_1, ОСОБА_2, Новаку В.С., після чого вказати в ухвалі вказане майно.

Відповідно до вимог частини 3 статті 153 ЦПК України види забезпечення позову мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами. Суддею Шенцевою О.П. не було дотримано зазначених вимог, оскільки з ухвали суду першої інстанції від 23 квітня 2014 року та ухвали суду апеляційної інстанції від 07 жовтня 2014 року вбачається, що заяву ТОВ «Кей-Колект» про забезпечення позову задоволено, зокрема накладено арешт на все майно відповідачів, зокрема ОСОБА_1, ОСОБА_2, без урахування принципу співмірності та того, що Новак В.С. як іпотекодавець може відповідати тільки в межах майна, переданого в іпотеку.

Такі дії судді свідчать про її неналежне ставлення до службових обов'язків в питанні забезпечення позову – дотримання вимог статей 152, 153 ЦПК України та без урахування роз'яснень постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову» від 22 грудня 2006 року № 9.

Відповідно до вимог пункту 1 частини 1 статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження за істотні порушення норм процесуального права при здійсненні правосуддя, пов'язані, з необґрунтованим вжиттям заходів забезпечення позову.

Відповідно до вимог частини 4 статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше шести місяців із дня відкриття Вищою кваліфікаційною комісією суддів України

провадження в дисциплінарній справі, але не пізніше року з дня вчинення проступку, без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування судді у відпустці.

Таким чином, з дня вчинення суддею Шенцевою О.П. зазначеного проступку, 23 квітня 2014 року, без урахування часу перебування судді у відпустці, минуло більше року.

Рішенням Приморського районного суду м. Одеси від 11 червня 2014 року позовну заяву ТОВ «Кей-Колект» до ОСОБА_1, ОСОБА_2, Новака В.С. про стягнення заборгованості за договором про надання споживчого кредиту задоволено та стягнуто у солідарному порядку з ОСОБА_1, ОСОБА_2, Новака В.С. на користь ТОВ «Кей-Колект» заборгованість за договором про надання споживчого кредиту № 110747260000 від 10 листопада 2006 року суму у розмірі 777 722, 05 швейцарських франків, що в еквіваленті за курсом НБУ (10,7343) станом на 10 серпня 2011 року, становило 8 348 318,90 гривень, а також стягнуто судові витрати.

Задовольняючи позов, суд першої інстанції виходив із того, що кредитний договір, договір поруки та договір іпотеки укладені відповідно до вимог законодавства, відповідачі допустили порушення умов договору і свої зобов'язання за ним не виконують, що призвело до утворення заборгованості за кредитом, яка підлягає стягненню на користь позивача.

Рішенням апеляційного суду Одеської області від 07 жовтня 2014 року апеляційна скарга ОСОБА_1 на рішення суду першої інстанції задоволена частково. Рішення Приморського районного суду м. Одеси від 11 червня 2014 року змінено в частині стягнення з Новака В.С. заборгованості за договором про надання споживчого кредиту.

У задоволенні позову ТОВ «Кей-Колект» до Новака В.С. про стягнення заборгованості за договором про надання споживчого кредиту - відмовлено.

В іншій частині рішення Приморського районного суду м. Одеси від 11 червня 2014 року залишено без змін.

Переглядаючи справу, апеляційний суд змінив рішення місцевого суду та відмовив у задоволенні позовних вимог до іпотекодавця Новака В.С. про стягнення заборгованості за кредитним договором, оскільки солідарна відповідальність боржника та майнового поручителя нормами ЦК України не передбачена, крім того, положення закону щодо поруки не застосовуються до правовідносин кредитора з майновим поручителем, який відповідає перед іпотекодержателем за виконання боржником основного зобов'язання винятково в межах вартості предмета іпотеки.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25 лютого 2015 року касаційну скаргу ОСОБА_2 задоволено частково. Рішення Приморського районного суду м. Одеси від 11 червня 2014 року та рішення апеляційного суду Одеської області від 07 жовтня 2014 року в частині позовних вимог ТОВ «Кей-Колект» до ОСОБА_1, ОСОБА_2, про стягнення заборгованості за договором про надання споживчого кредиту скасовано, справу в цій частині передано на новий розгляд до суду першої інстанції. У решті рішення апеляційного суду Одеської області від 07 жовтня 2014 року залишено без змін.

З ухвали касаційної інстанції вбачається, що судами не встановлено фактичних обставин, які мають значення для правильного вирішення справи. Відхиляючи заперечення відповідачів в частині необґрунтованості розрахунку заборгованості місцевий суд не звернув уваги на те, що мало місце дострокове звернення з вимогою про стягнення всієї кредитної заборгованості, а відтак строк договору закінчився і між сторонами існують лише невиконані зобов'язальні правовідносини.

Місцевий суд вказаних обставин не перевірів, а апеляційний суд, відхиляючи заперечення поручителя щодо припинення поруки, неправильно виходив лише із того, що кредитор і позичальник у договорі кредиту передбачили право банку на збільшення розміру відсоткової ставки в односторонньому порядку. При цьому апеляційний суд не звернув уваги, що правовідносини між поручителем та кредитором урегульовані договором поруки, п. 2.1 якого встановлено, що кредитор не вправі без згоди поручителя змінювати умови кредитного договору з позичальником, унаслідок яких збільшується обсяг відповідальності поручителя. За умовами договору поруки, укладеного між сторонами, під згодою розуміється як візування змін до кредитного договору поручителем, так і отримання згоди шляхом обміну листами, факсимільними повідомленнями тощо.

Дійшовши висновку щодо правомірності збільшення відсоткової ставки банком в односторонньому порядку без згоди позичальника, суди не перевірили обставин щодо дотримання порядку збільшення обсягу відповідальності поручителя, встановленому договором поруки, який регулює правовідносини між кредитором та поручителем.

У письмових поясненнях суддя Шенцева О.П. зазначила, що судочинство у цивільній справі за позовною заявою ТОВ «Кей-Колект» до ОСОБА_1, ОСОБА_2, Новака В.С. про стягнення заборгованості за договором про надання споживчого кредиту проводилося відповідно до всіх норм чинного законодавства України і спростовують доводи заявника про умисне порушення норм права чи неналежне ставлення до службових обов'язків під час розгляду справи.

Стосовно належного повідомлення ОСОБА_2 та Новака В.С. про судові засідання у зазначеній справі суддя Шенцева О.П. у письмових поясненнях зазначила таке. Відповідачі у справі ОСОБА_2 та Новак В.С. неодноразово викликалися у судові засідання, будучи належним чином повідомленими, до суду не з'явилися, причин своєї неявки суду не повідомляли, у зв'язку з чим судові засідання неодноразово відкладалися. Тому за згодою представника ТОВ «Кей-Колект» на нього був покладений обов'язок щодо належного повідомлення відповідачів про судові засідання на 10 червня 2014 року.

Із копії повідомлення від 18 листопада 2015 року представника ТОВ «Кей-Колект» Главацького Ю.А. вбачається, що представник ТОВ «Кей-Колект» 25 квітня 2014 року направив судові повістки відповідачу ОСОБА_1 за адресою: АДРЕСА_3 та відповідачу Новаку В.С. за адресою: АДРЕСА_4.

У судові засідання 10 червня 2014 року відповідачі ОСОБА_2 та Новак В.С. не з'явилися, суд за згодою представника позивача прийшов до

висновку слухати справу за їх відсутності. Судовий розгляд був продовжений 11 червня 2014 року та цього ж дня ухвалено рішення про задоволення позову.

Із копії листа № 07-81-2743 від 20 листопада 2015 року заступника директора Одеської дирекції УДППЗ «Укрпошта» Блащицького С.М. вбачається, що неможливо надати інформацію про надходження та вручення поштових відправлень, які направлялися на ім'я ОСОБА_1 на адресу АДРЕСА_3 та на ім'я Новак В.С. на адресу: АДРЕСА_4 з 25 квітня 2014 року. Відповідно до «Правил надання послуг поштового зв'язку», затверджених постановою КМ України від 05 березня 2009 року № 270, заяви про внутрішні реєстровані поштові відправлення, поштові перекази приймаються протягом шести місяців з дня прийняття їх для пересилання. Заява не розглядається у разі, коли минув встановлений для прийняття заяв строк.

Доводи Новака В.С. у зверненні щодо неналежного його повідомлення про судові засідання знайшли підтвердження. Оскільки, судові повістки направлялися Новаку В.С. не за адресою: АДРЕСА_5, а за адресою: АДРЕСА_4 що вбачається з надісланих суддею копій, зокрема повідомлення представника ТОВ «Кей-Колект» про судові засідання, призначене на 10 червня 2014 року, адресоване Новаку В.С., та пояснень судді Шенцевої О.П.

Із рішення апеляційного суду Одеської області від 07 жовтня 2014 року вбачається, що про слухання справи 10 та 11 червня 2014 року відповідачі не були повідомлені.

Відповідно до положення пункту 1 частини 1 статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з підстав істотного порушення норм процесуального права при здійсненні правосуддя, що пов'язані, зокрема, з відмовою у доступі особи до правосуддя з підстав, не передбачених законом.

Із встановленого вбачається, що ухвалені Шенцевою О.П. судові рішення від 23 квітня та 11 червня 2014 року були скасовані вищими судовими інстанціями.

Відповідно до вимог частини 2 статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» скасування або зміна судового рішення не тягне за собою дисциплінарної відповідальності судді, який брав участь у його ухваленні, крім випадків, коли порушення допущено внаслідок умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до службових обов'язків.

Однак підстави скасування вищими судовими інстанціями зазначених судових рішень свідчать про недотримання суддею Шенцевою О.П. засад і правил судочинства, зокрема норм процесуального та матеріального права. Такі дії судді вказують на її неналежне ставлення до службових обов'язків, що призвело не тільки до скасування судового рішення, а й до направлення справи на новий розгляд до суду першої інстанції.

Відповідно до вимог частини 4 статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше шести місяців із дня відкриття Вищою кваліфікаційною комісією суддів України провадження в дисциплінарній справі, але не пізніше року з дня вчинення

проступку, без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування судді у відпустці.

З дня вчинення суддею Шенцевою О.П. зазначеного проступку, 23 квітня та 11 червня 2014 року, без урахування часу перебування судді у відпустці, минуло більше року.

Керуючись статтями 83-86, 91, 97 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Комісія

вирішила:

відмовити у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді Приморського районного суду міста Одеси Шенцевої Ольги Петрівни за зверненням Новака В.С.

Головуючий

Члени Комісії:

М.В. Патрюк

Т.Ф. Весельська

А.О. Заріцька

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

В.Є. Устименко

Т.С. Шилова

С.О. Щотка